

Hva vår frie presse ikke tåler

Direktør Lorentz Vogt skrev den 4/10 1949 i *Nationen* bl. a.: «De maktmidler hvorved hovedstadspressen, med unntagelse av *Nationen*, har vært holdt ensrettet i meget vesentlige spørsmål etter frigjøringen, har sikkert vært meget varierende men ikke mindre effektive... Den ensrettede presse under krigen skapte de illegale aviser. Den ensrettede presse etter frigjøringen har fremkalt tilsvarende forhold. Det er den ensrettede Oslo-presses forsømmelighet som nødvendiggjorde major Langelands bok, «Dømmer ikke». ... Med undren erfarte publikum at opplysning bør søkes utenom den ensrettede presse.»

TOLERANSE

I en artikkel i *Aftenposten* 8. juli avliver professor Eitinger myten om at alle mennesker er like, og vel er det. Han oppfordrer til toleranse overfor ulikhetene.

Toleranse må vi vel alle vise i vår omgang med andre mennesker. Dette gjelder ikke bare overfor utlendinger eller andre raser, men også overfor våre landsmenn. Også vi nordmenn er forskjellige og reagerer forskjellig. Men den ensidige avis-

skrivningen om hvor ille andre raser blir behandlet av oss nordmenn tjener ikke de fremmedes sak, tvertimot. De får dermed inntrykk at feilen alltid er på nordmenns side, og at de har så sikker støtte på høyeste hold at det kan forlede dem til å tro at de bare kan gjøre som de lyster. Da har man laget en unødig konflikt.

Professor E's påstand om at frykten for det ukjente er et resultat av oppdragelse gjennom generasjoner, betviler jeg riktig-

Forholdene er dessverre akkurat de samme idag, 29 år etter Lorentz Vogts' artikkel. Det er en kjent sak at det ytterst sjelden er mulig å få inn et innlegg i avisene hvis det avviker for meget fra avisens linje. Ikke minst gjelder dette hvis man opponerer mot avisenes faste medarbeidere.

Folk og Land har i de siste to måneder tatt inn refuserte leserinnlegg. Vi fortsetter idag med dette. Nedenstående innlegg ble nektet inntatt i *Aftenposten* og var ledstøttet av et fnysende brev fra avisens redaksjon.

heten av. Denne frykten, eller skepsisen, mener jeg er en del av selvpopphelelsen som er nedlagt i alle levende skapninger. Den er sunn og nødvendig for opprettholdelsen av livet. Når en bil kommer mot meg i stor fart, kan jeg ikke absolutt stole på at den vil stoppe, så jeg ikke blir overkjørt. Det kan være nødvendig å hoppe unna for å berge livet. En oppdragelse til ikke å være skeptisk, som av professorens antydning, er naturlig.

(Forts. side 7)

Det var England som hadde den største fordel

Av Fr. Hansen

Herr redaktør!

Da tyskerne gikk til angrep på Norge den 9. april 1940, ble våre styresmakter grepet av panikk og rømte over hals og hode for å redde sitt eget skinn. Jeg kan ikke skjønne at det kan være hverken modig eller hederlig å rømme og samtidig beordre vår ungdom ut i krig mot en så overlegen krigsmakt som tyskerne dengang var.

Jeg synes Quisling gjorde det eneste riktige, da han grep roret, for som offiser forsto han bedre enn noen annen det nytteløse i å ofre menneskeliv i en slik krig. For ham var det om å gjøre å

holde Norge utenfor krigen, så vi kunne beholde vår status som nøytral nasjon. Ja, han burde vel egentlig ha gjort seg fortjent til fredsprisen for det.

Når jeg tenker nærmere over saken så var vel tysk okkupasjon av Norge både ønskelig og beleilig for engelsk krigføring og mineutlegging i norsk sjøområde var gjort nettopp for å få tyskerne til å gå til motakst.

Invasjonen i Frankrike var vel allerede under planlegging og da var det om å gjøre å få så mange tyske soldater som mulig bort fra vestfronten. Det frem-

går jo også av den svake innsats engelskmennene gjorde for å hjelpe oss; likeså at de trakk sine tropper ut så snart tyskerne hadde fått plassert seg her. Ja, det kan jo nesten kalles en krigslist, som lykkedes over all forventning, men Ola Nordmann forsto det ikke slik, og det var vel heller ikke meningen. Man kan vel heller ikke se bort fra at tyskerne gjerne ville ha baser for sin marine på norskekysten, så forsåvidt falt jo deres interesser sammen, men det var nok England som hadde den største fordel.

Fr. Hansen

Noen hjertesukk fra en slem og farlig mann

Av A. Lockertsen

(Forts. fra forr. nr.)

Da jeg ble stuet inn i sjåene på Sydspissen i 1945, var det en frontkjemper fra Hillesøy ved navn Finnsæther som uttalte at Nasjonalsosialismen var den høyeste form for demokrati. Jeg synes at han tok vel hårdt i der, men no i dag, i 1978's Norge, begynner jeg å syntes at han hadde rett. Det svenske bladet «Frihetsfacklan» skrev i et nummer i fjor, at ingen politisk retning har vært mere nedrakket enn nasjonalsosialismen. Er jeg en slik en, er du det? Er vi nasjonalsosialister eller nazister, eller bare NS-folk? Hva slags mennesker er vi egentlig, hva sier våre naboer om oss? Hva mener de vi omgås daglig, om oss? Bærer vi oss således ad at vi gjør skam på oss, både som mennesker og som nordmenn? Er det noen av oss som kan beskyldes for å ha drevet klappjakt eller forfølgelse av jøder eller fargede eller utlendinger i alminnelighet? Hvis superjössingene ikke har annet å beskyldes oss for enn at vi er nazister, da må de værsgod bare henge i. Var det mon ikke et offer, var det ikke noe å overvinne, da enhver av oss under krigen, tok det tunge skritt å melde oss inn i NS? Jeg kan ikke huske at det sto noen og ropte hurra. Og noe til som ikke her må glemmes, — det var at selv tyskerne likte det ikke noe sær-

lig. Og det de ikke likte, det var at vi dermed skaffet oss en viss fortrinnsrett ved forhandlinger, ikke hva oss personlig angikk, men nettopp mellom okkupasjonsmakten og de okkuperte. Kan vi så beskyldes for feighet? Hvor står og vil vi stå, i historiens dom, sammenlignet med dem som valgte å flykte til Sverige, og i stikken etterlate seg gamle foreldre og øvrig familie, til de stygge tyskeres forfølgelse og følgende represalier? Hvem er så flink til å snu på det, at de kan få det til at slike folk blir til helter og tiljublet ved hjemkomsten??? Til sådan propaganda må man minst ha gått i 6 år på farisæterskole...

Vi er blitt nasjonalt stemplet som upålitelige og forrædere, men hva sier man om oss i Forsvaret? Blir vi der, likesom de venstrevridde superjössinger, forfulgt av Overvåkningspolitiet og ansett som upålitelige og farlige? Jeg vet at jeg i mange år har hatt overvåkningspolitiet i hælene, men dette anser jeg som en betryggelse, da jeg ikke har noe å være redd for. Vi er ingenlunde disponibel for noen, som snushaner o.lign., og det vet man. Og det er først og fremst dette vi har LÆRT. Mens det å hanskes med bakvaskere og unngå deres renkespill, det lærer vi aldri! Der er vi helt hjelpeløse.

Arnold Lockertsen, Tromsø

Rettsbevissthet

I Dagbladet (14/10) skriver Sigbjørn Hølmebak: Var det vår rettsbevissthet som fikk oss til å føle at dødsdommen over vår villfarne bror var det etisk høyverdige svar på hans forbrytelse? Eller var det hat og hevnfølelse som hadde tatt makten i vårt sinn?

Var det vår rettsbevissthet som fikk oss til å akseptere at prof. Schancke ble henrettet etter flere års venting i dødsstolen, på et tidspunkt da han ikke lenger representerte noen som helst fare for vårt land og vårt demokrati? La oss tenke oss grundig om.»

MÅNEDENS «PERNILLE»:

OM Å LA TANKENE LØPE LØPSK

«Hva er en eksekusjonspeletong for noe, mor?» Gullet er snart tretten og har begynt å lese aviser. Det er en anonym skytter som angivelig også frivillig var med på å benytte Quisling som skive som i samarbeide med «VG» skal gjenopprette renoméet til den norske rettsstat av 1945.

«Og hva er henrettelse?» Jeg er fordypt i et intervju «Dagbladet» bringer med Harald Ofstad, moralfilosofiprofessoren, som i «På sparket» med Olaf Øverland som meddommer forsøkte å knuse forfatteren av «Prosessen mot Ham-sun».

«Det å utføre statlig godkjent

drap,» svarer jeg, «jeg skal forsøke å forklare det senere i kveld».

Tilbake til Bernhard Rostads intervju med moralfilosofen. «De er så opptatt av nynazismen,» spør førstnevnte. «Særlig den skjulte», svarer den intervjuede storinkvisitor, «den åpne tror jeg ikke er så farlig».

Nå opplyste professor Ofstad tidligere i intervjuet at han politisk lå noe til venstre for sosialdemokratiet. Hans skrekk kan kanskje være forståelig. Men slik frykt er smittsom. Senere har jeg vært livende redd hver gang jeg har beveget meg ute. Bak hvert gatehjørne og hvert tre, ja, inne i buskene i

Frognerparken, som er vårt rekreasjonssted, og bak skulpturene kan det ligge skjulte nazister på lur. Han skumle som sto inne i telefonkiosken jeg skulle benytte i går, og som aldri ble ferdig med å snakke, med ansiktet gjemt bak en urskog av skjegg, var sikkert en skjult nazist. Og hvordan skal jeg våge å legge meg i kveld? Det er ikke bare under sengen og i klesskapet det kan være skjulte nazister.

Hvilke redsler må ikke åndshøvdingen Ofstad utstå? For jeg regner med at en moralfilosof ikke kan lyve selv om han påsto at Thorkild Hansen gjorde det. Tør

Ofstad bevege seg utendørs? Skjulte nazister kan jo når som helst styrte seg over han og dra ham med seg til hemmelige torturkjellere, bortgjemte gasskamre og det som enda verre er.

Men Ofstad har jo åndens overlegenhet, han kan vel beherske redselen som forsøker å regjere ham. Det er verre med en forsvarsløs kvinne, som ikke har noen mann til å pase på seg. Jeg kunne ha fått det, senest for en uke siden var det en innom og tilbød hjelp i nøden for skilt kvinne. Men det var jo ikke nøden som truet fra skjult nynazisme han ville frelse meg fra.

Jeg lar visst tankene løpe løpsk. Det er jo Gullet jeg må forsøke å gi en forklaring. Hun vet hva en morder er og kjenner budene, også det om ikke å drepe. Men hva skal jeg si til henne? Snakke rett ut fra leveren og bringe arven fra mine foreldre til nok et slektsledd. Kunta Kinte gjorde det, så kanskje får jeg gjøre det jeg også.

For jeg hater også selve tanken på dødsstraff, og jeg forstår så inderlig en medsøster i justisdepartementet som vil kvitte Norge med den for alle tider.

Pernille